

WORKSHOP

Имуществена отговорност на служителите

Глава десета, раздел II КТ

Наталия Симова,
Ръководител екип, Правна дирекция

Чл. 126 КТ: При изпълнение на работата, за която се е уговорил, работникът или служителят е длъжен:

8. да пази грижливо имуществото, което му е поверено или с което е в досег при изпълнение на възложената му работа, както и да пести суровините, материалите, енергията, паричните и другите средства, които му се предоставят за изпълнение на трудовите задължения;

Имуществена отговорност (ИО) по КТ

Обезщетяване на виновно (умишлено или по небрежност) причинени вреди:

- ✓ ЗАГУБИ
 - Увреждане
 - Загуба
 - ЛИПСИ (неотчетност)

~~ПРОПУСНАТИ ПОЛЗИ~~

~~Неимуществени вреди~~

~~Нормален производствено-стопански риск~~

Не е НАКАЗАНИЕ (дисциплинарно, административно)

- ИО може да се осъществи без НАКАЗАНИЕ
- НАКАЗАНИЕ може да се наложи без ИО

Кой носи ИО?

- Всеки служител по ТП
- МОЛ носи по-голям размер ИО

Разлики между Ограничена и Пълна ИО

	Ограничена	Пълна
Обхват	<ul style="list-style-type: none"> Свързана с ТД + по небрежност 	<ul style="list-style-type: none"> Свързана с ТД, но с умисъл Несвързана с ТД В резултат на престъпление ЛИПСА
	<ul style="list-style-type: none"> Само претърпяна загуба 	<ul style="list-style-type: none"> Загуба + пропуснати ползи *ЛИПСА - само загуба
Размер	Зависи от уговореното* месечно трудово възнаграждение	Няма ограничение
Ред за реализиране	<ul style="list-style-type: none"> Извънсъдебен Съдебен 	Съдебен

ЛИПСА

Неустановен произход на вредата!

(?) Липса ли е, ако има данни за:

- Присвояване от самия служител (престъпление)
- Действия на трети лица (кражба)
- Форсмажор
- Нищожен договор/документ, въз основа на който са предадени материалните ценности на трето лице

Фактически състав (за доказване):

1. Отчетнически задължения:
 - Писмено вменени– ТД, ДХ, други
 - Фактическо изпълнение

(?) Има ли Липса при невръщане/загуба на служебен телефон
2. Зачисляване на конкретните парични или материални ценности
3. Ревизия с протокол

[X] Противоправно поведение, причинна връзка, вина =>презумпция, не се доказват от Работодателя

Препоръчителен срок:

- в рамките на 3 месеца от откриване на вредата

Удръжки – принудително изпълнение

Основание за осъществяване на ИО \neq
основание за удръжка на обезщетението

- ✓ Основание за удръжка
 - Изрично съгласие (чл. 272 КТ);
 - Заповед по чл. 210, ал.4 КТ (чл. 272, ал. 1, т. 6 КТ) – влязла в сила;
 - Заповед за изпълнение по чл. 410, ал. 1 от ГПК независимо от размера на вземането + изпълнителен лист
 - Граждански иск + изпълнителен лист

- ✓ Несеквестрируем доход – чл.466 ГПК

КТ е императивен, не може да се договарят друг обхват, размер, ред на осъществяване на ИО

- ✓ ПВТР:
 - да се разпишат процедури за е-комуникация/връчване на документи
 - Web site – задължение да се запознават ежедневно с публикуваната информация => презумпция за информираност/е-волеизявление
- ✓ Политики за зачисляване/приемане на стоки и пари:
 - Описание на процеса по движение на стоки
 - (е-)съгласие/приемане от конкретен служител
 - презумпция за информираност и ангажиране отговорността на целия екип в обекта
- ✓ Протокол за констатиране на вреда (не само на ЛИПСА)
- ✓ Декларация за съгласие за удръжки – определени и определяеми парични задължения

Съдебно-процесуална защита

- ✓ Възражение за прихващане (т. 6 от ТР № 1/2000 г. ОСГК, ВКС):
 - Първа инстанция - допустимо и за неликвидни (оспорени по основание и/или размер) вземания;
 - Въззивна инстанция – вземане, установено с влязло в сила съдебно решение;
 - Прихващането се допуска и след като вземането е погасено по давност, ако е могло да бъде извършено преди изтичането на давността;

- ✓ Насрещен иск
 - подсъден на същия съд + връзка с първоначалния иск; или
 - ако може да стане прихващане с него;

Въпроси

Срокове за осъществяване на ИО

✓ Ограничена (ОИО):

- 1-месечен срок от откриването на вредата, но не по-късно от 1 година от нейното причиняване
- *Отчетническа*: 3-месечен срок от откриването на вредата, но не по-късно от 5 години от нейното причиняване

ЛИПСА (ПИО):

- 10 години от деня на причиняването на вредата

✓ Срокът за осъществяване на ОИО (издаване на заповедта) **спира да тече**, ако е **образувано производство за осъществяване на ПИО**, докато производството е висящо

Давност

Чл. 358. (1) Исковете по трудови спорове се предявяват в следните срокове:

1. едномесечен - по спорове за ограничена имуществена отговорност на работника или служителя, ...

(2) Сроковете по предходната алинея започват да текат:

2. за другите искиове - от деня, в който правото, предмет на иска, е станало изискуемо или е могло да бъде упражнено. При парични вземания изискуемостта се смята настъпила в деня, в който по вземането е трябвало да се извърши плащане по надлежния ред.

Рискове при нарушение на КТ

✓ Санкция от ИТ

- от 1500 до 15 000 лв., а виновното длъжностно лице - от 1000 до 10 000 лв.
- За повторно нарушение - от 20 000 до 30 000 лв., съответно за дл.лице - от 5000 до 20 000 лв.
- Маловажност -Чл. 415в

✓ Съдебни разноски

- Такса завеждане на иск/вещи лица
- Адвокатски възнаграждения
- Лихви

Раздел II КТ

Обсег на имуществената отговорност

Чл. 203. (1) Работникът или служителят отговаря имуществено съобразно правилата на тази глава за вредата, която е причинил на работодателя по небрежност при или по повод изпълнението на трудовите си задължения.

(2) За вреда, която е причинена умишлено или в резултат на престъпление или е причинена не при или по повод изпълнението на трудовите задължения, отговорността се определя от гражданския закон.

(3) Имуствената отговорност на работника или служителя се прилага независимо от дисциплинарната, административнонаказателната и наказателната отговорност за същото деяние.

Изключване на отговорността

Чл. 204. Работникът или служителят не отговаря имуществено за вредата, която е резултат на нормален производствено-стопански риск.

Вреда, която подлежи на обезщетяване

Чл. 205. (1) Работникът или служителят отговаря за претърпяната загуба, но не и за пропуснатата полза.

(2) Размерът на вредата се определя към деня на настъпването ѝ, а ако той не може да се установи – към деня на откриването ѝ.

Размер на отговорността

Чл. 206. (1) За вреда, причинена на работодателя по небрежност при или по повод изпълнението на трудовите задължения, работникът или служителят отговаря в размер на вредата, но не повече от уговореното месечно трудово възнаграждение.

(2) Когато вредата е причинена от ръководител, включително и от непосредствен ръководител, при или по повод упражняване на ръководните му функции, отговорността е в размер на вредата, но не повече от трикратния размер на уговореното месечно трудово възнаграждение.

(3) Отговорността е в размерите по предходните алинеи и когато работодателят е обезщетил трети лица за вреди, причинени от работника или служителя при същите условия.

Раздел II КТ – Отчетническа дейност

Размер на отговорността за вреда, причинена при отчетническа дейност

Чл. 207. (1) Работник или служител, на когото е възложено като трудово задължение да събира, съхранява, разходва или отчита парични или материални ценности, отговаря спрямо работодателя:

1. в размер на вредата, но не повече от трикратния размер на уговореното месечно трудово възнаграждение;

2. за липса - в пълен размер заедно със законните лихви от деня на причиняването на щетата, а ако това не може да се установи - от деня на откриването на липсата.

(2) Лицата, които са получили нещо без основание от причинителя на щетата или са се възползвали от увреждането по т. 1 на предходната алинея, дължат солидарно с причинителя на вредата връщане на полученото до размера на обогатяването освен в случаите по чл. 271, ал. 1. Лицата дължат връщане и на полученото по дарение от причинителя на вредата, когато дарението е със средства, извлечени от причинената вреда.

(3) Исковете по т. 2 на ал. 1 и по ал. 2 се погасяват с изтичането на 10-годишна давност от деня на причиняването на вредата.

(4) Със закон могат да се установяват и други случаи на пълна имуществена отговорност.

Раздел II КТ – няколко отговорни лица

Отговорност за вреда, причинена от няколко работници или служители

Чл. 208. Когато вредата е причинена от няколко работници или служители, те отговарят:

1. в случаите на ограничена отговорност - съобразно участието на всеки от тях в причиняването на вредата, а когато то не може да бъде установено - пропорционално на уговореното им месечно трудово възнаграждение. Сборът на дължимите от тях обезщетения не може да надвишава размера на вредата;
2. в случаите на пълна отговорност - солидарно.

Раздел II КТ – осъществяване

Осъществяване на ограничената имуществена отговорност

Чл. 210. (1) В случаите на ограничена имуществена отговорност работодателят издава заповед, с която определя основаниято и размера на отговорността на работника или служителя. Когато вредата е причинена от ръководителя на предприятието, заповедта се издава от съответния по-горестоящ орган, а ако няма такъв - от колективния орган за управление на предприятието.

(2) Заповедта се издава в 1-месечен срок от откриването на вредата или от плащането на сумата на третото лице, но не по-късно от 1 година от причиняването ѝ, а когато вредата е причинена от ръководител или при извършване на отчетническа дейност - в 3-месечен срок от откриването ѝ, но не по-късно от 5 години от нейното причиняване. Тези срокове не текат, ако е образувано производство за осъществяване на пълна имуществена отговорност, докато производството е висящо.

(3) Ако работникът или служителят в 1-месечен срок от връчването на заповедта оспори писмено основаниято или размера на отговорността, работодателят може да предяви срещу него иск пред съда.

(4) Ако в срока по предходната алинея работникът или служителят не оспори основаниято или размера на отговорността, работодателят удържа дължимата сума от трудовото възнаграждение на работника или служителя в размерите, посочени в Гражданския процесуален кодекс.

(5) В случаите, когато поради прекратяване на трудовото правоотношение или по други причини събирането на сумата не може да стане чрез удържки по реда на предходната алинея, въз основа на заповедта на работодателя или на органа по изречение второ на ал. 1 работодателят може да поиска издаване на заповед за изпълнение по чл. 410, ал. 1 от Гражданския процесуален кодекс независимо от размера на вземането.

Осъществяване на пълната имуществена отговорност

Чл. 211. Пълната имуществена отговорност се осъществява по съдебен ред. В тези случаи удържки могат да се правят само въз основа на влязло в сила съдебно решение.

Удръжки - КТ

Чл. 272. (1) Без съгласието на работника или служителя не могат да се правят удръжки от трудовото му възнаграждение освен за:

1. получени аванси;
2. надвзети суми вследствие на технически грешки;
3. данъци, които по специални закони могат да се удържат от трудовото възнаграждение;
4. осигурителни вноски, които са за сметка на работника или служителя, осигурен за всички осигурителни случаи;
5. запори, наложени по съответния ред;
6. удръжки в случая по чл. 210, ал. 4.

(2) Общият размер на месечните удръжки по предходната алинея не може да надвишава размера, установен с Гражданския процесуален кодекс.

Несеквестрируем доход – чл.466 ГПК

Несеквестрируем доход

Чл. 446. (1) Ако изпълнението е насочено върху трудовото възнаграждение или върху друго каквото и да е възнаграждение за труд, както и върху пенсия, чиито размери са над минималната работна заплата, може да се удържа само:

1. ако осъденото лице получава месечно възнаграждение в размер между минималната работна заплата и двукратния размер на минималната работна заплата - една трета част, ако е без деца, и една четвърт част, ако е с деца, които издържа;

2. ако осъденото лице получава месечно възнаграждение в размер между двукратния размер на минималната работна заплата и четирикратния размер на минималната работна заплата - една втора част, ако е без деца, и една трета част, ако е с деца, които издържа;

3. ако осъденото лице получава месечно възнаграждение в размер над четирикратния размер на минималната работна заплата - горницата над двукратния размер на минималната работна заплата, ако е без деца, и горницата над два пъти и половина размера на минималната работна заплата, ако е с деца, които издържа.

(2) Месечното трудово възнаграждение по ал. 1 се определя, след като се приспадат дължимите върху него данъци и задължителни осигурителни вноски.

ЗЕДЕП

Електронно изявление

Чл. 2. (1) Електронно изявление е словесно изявление, представено в цифрова форма чрез общоприет стандарт за преобразуване, разчитане и представяне на информацията.

Електронен документ

Чл. 3. (1) Електронен документ е електронен документ по смисъла на чл. 3, т. 35 от Регламент (ЕС) № 910/2014 на Европейския парламент и на Съвета от 23 юли 2014 г. относно електронната идентификация и удостоверителните услуги при електронни трансакции на вътрешния пазар и за отмяна на Директива 1999/93/ЕО (ОВ, L 257/73 от 28 август 2014 г.), наричан по-нататък "Регламент (ЕС) № 910/2014".

(2) Писмената форма се смята за спазена, ако е сдокумент (всяко съдържание, съхранявано в електронна форма, по-специално текстови или звуков, визуален или аудио-визуален запис) съдържащ електронно изявлениеъставен електронен.

Електронен подпис

Чл. 13. (1) Електронен подпис е електронен подпис по смисъла на чл. 3, т. 10 от Регламент (ЕС) № 910/2014 (данни в електронна форма, които се добавят към други данни в електронна форма или са логически свързани с тях, и които титулярят на електронния подпис използва, за да се подписва).

(4) Правната сила на електронния подпис и на усъвършенствания електронен подпис е равностойна на тази на саморъчния подпис, когато това е уговорено между страните.